

Gener 2025

Celh Comunica 153

Editorial

L'Hospitalet reviu al segle XXI els *infrahabitatges*

Fa uns dies va sortir a la premsa escrita un estudi encarregat per la Generalitat de Catalunya sobre l'ocupació dels locals comercials al país. Que hi hagi un 20% de locals buits, entra dins la normalitat del mercat. Entre un 20 i un 30% ja s'encenen les llums ambres i superar el 30% la qüestió ja és preocupant.

L'Hospitalet es troba per sobre del 30%. Després de la pandèmia, es van baixar moltes persianes definitivament. Els motius són diversos: jubilacions anticipades, pujades prohibitives dels lloguers i comerços històrics sense relleu generacional, entre d'altres.

Però el pitjor de tot, és que la forta pressió del mercat immobiliari –per les pujades de preu sobretot en el lloguer i per la maleïda febre dels pisos turístics–, es traslladi aquesta primera necessitat de les persones de tenir un sostre en condicions on viure als locals comercials. A Collblanc i Santa Eulàlia la pressió és molt forta per la seva proximitat a la Ciutat Comtal. Però als barris del Samontà de La Florida i Pubilla Casas li van al darrere.

Així doncs, els nous *infrahabitatges* del segle XXI fan de les cases passadís del segle XX autèntics habitatges de luxe.

Notícies i activitats destacades

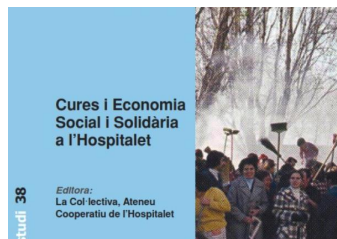
de la lluita veïnal

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

L'exposició "Memòria de la lluita veïnal a l'Hospitalet" arriba a Collblanc

El Centre d'Estudis de l'Hospitalet i Terraríos Albos, us conviden a la inauguració de l'exposició itinerant □

Presentació del Quaderns d'Estudi 38

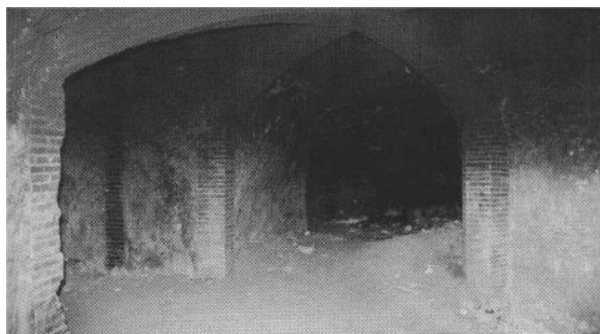
El proper dimarts 11 de febrer a les 18.30 hores, fem la presentació del número 38 del Quaderns d'Estudi. La presentació

[Consulta tota l'agenda](#)

Article del mes

Refugis descoberts.... i refugis per descobrir

Oriol Valls Pérez

Refugi al Barri de Sanfeliu que als anys cinquanta i seixanta va ser utilitzat com habitatge.
Imatge de l'article de "Bombardeigs i refugis a l'Hospitalet (1937-1939) de Josep Ribas, publicat al Quadern d'Estudis 23 (CELH)

El novembre del 2019 uns operaris de Transports Metropolitans de Barcelona van descobrir un refugi antiaeri de la Guerra Civil a les instal·lacions de l'estació de metro de Santa Eulàlia. Els tècnics que van visitar-lo van explicar que es tractava del refugi més important mai descobert a l'Hospitalet: extens, laberíntic i conservava elements originals dels anys 30 com bombetes, llits i ampolles de vidre.

De fet, ja es tenia constància que allà hi havia hagut un refugi construït per acollir els treballadors del metro i les seves famílies. Però poder accedir-hi i descobrir-ne el seu interior va ser [una gran notícia](#) que podia possibilitar que, per fi, algun dia hi hagués un refugi antiaeri visitable a l'Hospitalet. I és que sabem que n'hi va haver molts: segons els testimonis orals i la documentació conservada, a l'Hospitalet hi va haver almenys una quarantena de refugis antiaeris durant la Guerra Civil.

Ja al desembre de 1936, quan encara no hi havia hagut cap bombardeig a la població, ni tampoc a Barcelona, la Comissió de Govern va debatre un comunicat del [Sindicat Únic de Treballadors](#) que demanava la conveniència de destinar obrers a la construcció de refugis antiaeris. L'executiu municipal però, va considerar que els refugis eren massa costosos i que a l'Hospitalet no calia construir-ne perquè la millor solució en cas d'atac era que la població sortís al camp.

Tot i això, alguns veïns van decidir construir els seus propis refugis. Aquest fenomen va donar-se sobretot als barris de Collblanc i la Torrassa, on la CNT hi tenia un fort arrelament. A l'abril de 1937 l'ajuntament va començar a inspeccionar els refugis que allà s'hi construïen per donar resposta a les [peticions de subministraments](#) i de connexió a la xarxa elèctrica.

El 27 d'abril de 1937 tingué lloc el primer bombardeig sobre l'Hospitalet, però les primeres víctimes per atac aeri no van arribar fins a finals de juliol. Va ser llavors quan l'Ajuntament va crear la Junta de Defensa Passiva Local, l'organisme que s'encarregaria d'impulsar la construcció de refugis i de [donar suport als que es construïen](#) per iniciatives particulars.

A principis de 1938 els bombardejos van ser especialment cruels. No és d'estranyar que entre els mesos de març, abril i maig [la Junta de Defensa aprovés la construcció](#) de diversos refugis. És possible que molts ja existissin o que, com a mínim, la seva construcció hagués començat abans [per iniciativa popular](#). D'altra banda, alguns potser no es van acabar de construir.

Un dels que segur que es va construir va ser el del carrer Llançà, 35, del qual se'n conserva [un plànol](#). Estava situat davant d'unes escoles (actualment hi ha l'escola Charlie Rivel) i sembla que no és l'únic que es va construir proper a centres educatius (al carrer Llevant i a la [Ronda de la Torrassa](#) també es van fer refugis prop d'escoles).

Sabem que després de la Guerra Civil les autoritats franquistes van dibuixar [un plànol per ubicar els “refugis construïts pels rojos”](#) i es van interessar en mantenir-los, acabar-los o inclús projectar la construcció d’alguns de nous. Això era degut a la incertesa de la dictadura respecte a la Segona Guerra Mundial, en la qual hi havia forces republicanes espanyoles lluitant al bàndol dels aliats.

En aquest plànol franquista de l’any 1940 hi apareixen, comptant els suposats nous refugis que volien construir, 60 ubicacions. Hi ha apareix, per exemple, com a “refugio empezado por los rojos”, el de la Plaça del Repartidor, al solar que hi havia entre els carrers Baró de Maldà i Riera de la Creu. Qui sap si havia tingut connexió amb l’antic teatre de El Coro, seu de la CNT al carrer Baró de Maldà. Encara en poden quedar rastres a sota terra?

I també n’apareix un a la cantonada dels actuals carrers de Doctor Ferran i Clua i de Vaquer (davant del mercat de Collblanc), el qual s’especifica que era un “refugio iniciado por el Ayuntamiento y que podría construirse”. Segons aquest plànol, és l’únic refugi en tot Collblanc de construcció municipal. Podria ser aquest [el gran refugi de Collblanc per a 1.000 persones](#) dissenyat segons [el sistema Rùth](#) per l’arquitecte municipal Isidre Ubach?

No tingueu cap dubte que a l’Hospitalet encara queden refugis per a descobrir.

Oriol Valls Pérez

Arxiver i historiador

Comparteix

Piula

Re-envia'l

El CELH és una associació oberta a qualsevol ciutadà o ciutadana interessat en el coneixement, la recerca i el debat sobre

L'Hospitalet. Necessitem el teu suport per
continuar treballant pel passat, el present i el
futur de la ciutat.

Fes-te soci/sòcia del CELH

No vols rebre el butlletí? [Cancel·la la subscripció](#)

Copyright © 2025 Centre d'Estudis de L'Hospitalet, Tots els drets reservats.

www.celh.cat - Butlletí del CELH

[Mira-ho a la web](#)